

Wytyczne dotyczące systemu zarządzania

Wytyczne dotyczące systemu zarządzania

1. Wprowadzenie

- 1.1. Zgodnie z art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (zwanego dalej „rozporządzeniem EIOPA”)¹ Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) opracowuje niniejsze wytyczne adresowane do właściwych krajowych organów nadzoru dotyczące sposobu postępowania w okresie przygotowawczym poprzedzającym wdrożenie przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (zwanego dalej „dyrektywą Wypłacalność II”)².
- 1.2. Podstawą niniejszych wytycznych są art. 40–49, art. 93, art. 132 i art. 246 dyrektywy Wypłacalność II oraz art. 258–275 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę 2009/138/WE (zwanego dalej „rozporządzeniem delegowanym Komisji 2015/35”)³.
- 1.3. Wymogi dotyczące systemu zarządzania mają na celu zapewnienie prawidłowego i ostrożnego zarządzania działalnością zakładów bez niepotrzebnego ograniczania wyboru własnej struktury organizacyjnej, tak długo jak stosują one odpowiedni podział obowiązków.
- 1.4. Co najmniej cztery funkcje uwzględnione w systemie zarządzania, tj. funkcja zarządzania ryzykiem, funkcja zgodności, funkcja aktuarialna i funkcja audytu wewnętrznego, są uważane za kluczowe i tym samym stanowią ważne lub podstawowe funkcje. Ponadto uznaje się, że osoby pełniące kluczowe funkcje, jeżeli mają funkcje o specjalnym znaczeniu dla zakładu w świetle jego działalności i organizacji. Dodatkowe kluczowe funkcje, jeżeli takowe występują, określa zakład, lecz uznanie takich funkcji za kluczowe lub nie może zostać zakwestionowane przez organ nadzoru.
- 1.5. Niniejsze wytyczne zapewniają dodatkowe uściślenia w kilku kwestiach odnoszących się do zasad dotyczących wynagradzania, w tym składu komitetu ds. wynagrodzeń.
- 1.6. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji mają zastosowanie do wszystkich osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje, w celu zapewnienia, aby wszystkie osoby pełniące odpowiednie funkcje w zakładzie posiadały stosowne kwalifikacje. Zakres wymogów służy unikaniu luk,

¹ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48–83.

² Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1–155.

³ Dz.U. L 12 z 17.1.2015, s. 1.

tj. sytuacji, kiedy ważne dla zakładu osoby są pominięte, przy jednoczesnej akceptacji tego, że może występować również znaczne nakładanie się na siebie funkcji osób należących do kadry zarządzającej wyższego szczebla, które uznaje się za osoby faktycznie zarządzające zakładem, oraz innych osób nadzorujących kluczowe funkcje.

- 1.7 Wymogi dotyczące zawiadamiania mają zastosowanie tylko do osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub nadzorują kluczowe funkcje w przeciwieństwie do osób, które posiadają lub pełnią kluczowe funkcje. W przypadku outsourcingu kluczowej funkcji lub outsourcingu części funkcji, gdy część ta jest postrzegana jako kluczowa, osoba odpowiedzialna za tę funkcję jest osobą, która sprawuje nadzór nad outsourcingiem w zakładzie.
- 1.8 Punktem wyjścia wytycznych w sprawie zarządzania ryzykiem jest to, że odpowiedni system zarządzania ryzykiem wymaga skutecznego zestawu zintegrowanych środków, które muszą pasować do organizacji i działalności zakładu. Nie ma jednego systemu zarządzania ryzykiem, który byłby odpowiedni dla wszystkich zakładów; system musi być dostosowany do konkretnego zakładu.
- 1.9 Chociaż własna ocena ryzyka i wypłacalności jest częścią systemu zarządzania ryzykiem, odpowiednie wytyczne zostały przygotowane oddzielnie.
- 1.10 Modele wewnętrzne wymieniono w nawiązaniu do zadań związanych z funkcją zarządzania ryzykiem, jednakże wytyczne dotyczące systemu zarządzania jako całość nie odnoszą się do konkretnych problemów związanych z modelem wewnętrznym.
- 1.11 Artykuł 132 dyrektywy Wypłacalność II wprowadza „zasadę ostrożnego inwestora”, która obejmuje przepisy dotyczące tego, jak zakłady powinny inwestować swoje aktywa. Brak ograniczeń regulacyjnych co do inwestycji nie oznacza, że zakład może podejmować decyzje inwestycyjne bez kierowania się ostrożnością i interesami ubezpieczających. Wymogi dyrektywy Wypłacalność II i rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/35 obejmują w dużej mierze główne aspekty zasady ostrożnego inwestora, takie jak zarządzanie aktywami i zobowiązaniami, inwestycje w instrumenty pochodne, zarządzanie ryzykiem płynności i zarządzanie ryzykiem koncentracji. Celem niniejszych wytycznych nie jest zatem dalszy rozwój tych elementów, lecz skoncentrowanie się na pozostałych aspektach zasady ostrożnego inwestora.
- 1.12 Jeżeli chodzi o funkcję aktuarialną, w wytycznych nie skupiono się na tym, jak pełnić funkcję aktuarialną, lecz co należy zrobić za jej pomocą. Ponieważ posiadanie funkcji aktuarialnej stanowi środek zapewnienia jakości poprzez eksperckie aktuarialne doradztwo techniczne, szczególnie ważne jest ustanowienie wytycznych technicznych dotyczących zadań, obowiązków i innych aspektów funkcji aktuarialnej.

- 1.13 Obecnie w niektórych państwach członkowskich istnieje instytucja „odpowiedzialnego/wyznaczonego aktuarium”. Ponieważ dyrektywa Wypłacalność II nie uwzględnia „odpowiedzialnego/wyznaczonego akcjonariusza”, to odpowiednie organy nadzoru podejmują decyzję, czy zachować „odpowiedzialnego/wyznaczonego aktuarium” oraz w jaki sposób jest on powiązany z funkcją aktuarialną. Niniejsze wytyczne nie poruszają jednak tego problemu.
- 1.14 Wytyczne w sprawie outsourcingu opierają się na zasadzie, że zakład musi zapewnić pełną odpowiedzialność za wywiązywanie się ze wszystkich obowiązków w związku z outsourcingiem dowolnej funkcji lub działalności. Zakład musi w szczególności przyjąć rygorystyczne i surowe środki, jeżeli outsourcing dotyczy ważnej lub podstawowej funkcji lub działalności. Zakład musi zwłaszcza odpowiednio uwzględnić treść pisemnej umowy z usługodawcą.
- 1.15 Outsourcing wewnętrzny niekoniecznie różni się od outsourcingu zewnętrznego. Może dopuszczać bardziej elastyczny proces wyboru, lecz nie powinien być postrzegany automatycznie jako wymagający mniejszej uwagi i mniejszego nadzoru niż outsourcing zewnętrzny.
- 1.16 Wytyczne mają zastosowanie zarówno w odniesieniu do pojedynczych zakładów ubezpieczeń, jak i odpowiednio w odniesieniu do ubezpieczeniowych grup kapitałowych. Ponadto w odniesieniu do grup mają zastosowanie wytyczne odnoszące się do specyfiki grup.
- 1.17 Wdrożenie wymogów z zakresu zarządzania na poziomie grupy należy rozumieć jako posiadanie solidnego systemu zarządzania stosowanego w spójnym podmiocie gospodarczym (podejście całościowe) obejmującym wszystkie podmioty, które wchodzi w skład grupy.
- 1.18 Dyrektywa Wypłacalność II wymaga, aby wszystkie zakłady ubezpieczeń i reasekuracji w grupie miały system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, a wymóg ten był spójnie stosowany w grupie. Z perspektywy zarządzania ryzykiem i systemu zarządzania grupą grupa i organ sprawujący nadzór nad grupą muszą jednak również uwzględnić ryzyko wywodzące się z innych podmiotów wchodzących w skład grupy.
- 1.19 Kiedy wytyczne odnoszą się do podmiotów, które wchodzi w skład grupy, zasadniczo odnoszą się one do zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, lecz również do innych podmiotów wchodzących w skład grupy.
- 1.20 Wymogi w zakresie zarządzania na poziomie grupy uwzględniają zarówno wynikające z ładu korporacyjnego obowiązki organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego na poziomie grupy, to jest organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o

działalności mieszanej, jak i organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego podmiotów prawnych będących częścią grupy.

1.21 Na potrzeby niniejszych wytycznych przyjmuje się następujące definicje:

- „osoby, które faktycznie zarządzają zakładem” oznaczają członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego, z uwzględnieniem prawa krajowego, a także członków kadry kierowniczej wyższego szczebla. Członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla to zatrudnione przez zakład osoby, które odpowiadają za proces podejmowania decyzji na wyższym szczeblu oraz za wdrażanie strategii opracowanych i polityki zatwierdzonej przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy;
- „osoby mające inne kluczowe funkcje” oznaczają wszystkie osoby wykonujące zadania związane z kluczową funkcją;
- „osoby nadzorujące kluczowe funkcje” to osoby odpowiedzialne za kluczowe funkcje w przeciwieństwie do osób mających, pełniących lub wykonujących kluczową funkcję.

1.22 Terminy niezdefiniowane w niniejszych wytycznych mają znaczenie określone w aktach prawnych, o których mowa we wstępie.

1.23 Wytyczne wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Sekcja I: Ogólne wymogi w zakresie zarządzania

Wytyczna 1 – Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy

- 1.24 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy powinien prowadzić odpowiednią współpracę z każdym powołanym przez siebie komitetem, jak również z osobami zarządzającymi wyższego szczebla i innymi osobami nadzorującymi kluczowe funkcje w ramach zakładu, aktywnie wymagając informacji oraz, w razie konieczności, sprawdzając uzyskane informacje.
- 1.25 Na poziomie grupy organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej powinien współdziałać z organami administrującymi, zarządzającymi lub nadzorczymi wszystkich podmiotów w grupie, które mają rzeczywisty wpływ na profil ryzyka grupy, proaktywnie wnioskując o informacje i kwestionując decyzje w sprawach, które mogą mieć wpływ na grupę.

Wytyczna 2 – Struktura organizacyjna i operacyjna

- 1.26 Zakład powinien posiadać odpowiednią strukturę organizacyjną i strukturę operacyjną służące wspieraniu realizacji celów strategicznych zakładu i prowadzonej przez niego działalności. Struktury te powinny być wystarczająco elastyczne, aby mogły zostać w odpowiednim czasie dostosowane do zmian celi strategicznych, jak również do zmian zakresu prowadzonej działalności lub otoczenia biznesowego zakładu.
- 1.27 Na poziomie grupy, organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innych zakładach, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej powinien przeprowadzać ocenę wpływu zmian struktury grupy na zrównoważoną sytuację finansową podmiotów, które doświadczyły wpływu tych zmian, oraz terminowo wprowadzać niezbędne korekty w tym zakresie.
- 1.28 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innych zakładach, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej powinien, w celu podjęcia odpowiednich środków, posiadać odpowiednią wiedzę na temat struktury organizacyjnej grupy, modeli biznesowych podmiotów wchodzących w jej skład oraz powiązań między nimi, a także na temat ryzyka związanego ze strukturą grupy.

Wytyczna 3 - Ważne decyzje

- 1.29 Zakład powinien dopilnować, aby we wszystkie ważne decyzje zakładu były zaangażowane co najmniej dwie osoby, które faktycznie zarządzają zakładem, zanim decyzje zostaną wykonane.

Wytyczna 4 – Dokumentowanie decyzji podejmowanych na szczeblu organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego

- 1.30 Zakład powinien należycie udokumentować decyzje podejmowane na szczeblu organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zakładu oraz jak informacje pochodzące z systemu zarządzania ryzykiem zostały wzięte pod uwagę przy podejmowaniu tych decyzji.

Wytyczna 5 - Przydzielanie i podział zadań i obowiązków

- 1.31 Zakład powinien zapewniać przydzielanie, podział i koordynację zadań i obowiązków zgodnie z polityką zakładu oraz opisem zadań i obowiązków. Zakład powinien zapewniać przydział wszystkich ważnych zadań oraz nie dopuszczać do ich zbędnego nakładania się na siebie. Należy wspierać skuteczną współpracę między pracownikami.

Wytyczna 6 – Przegląd wewnętrzny systemu zarządzania

- 1.32 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu powinien określić zakres i częstotliwość przeprowadzania przeglądów wewnętrznych systemu zarządzania, biorąc pod uwagę charakter, skalę i złożoność działalności prowadzonej zarówno na poziomie pojedynczego zakładu, jak i na poziomie grupy, jak również strukturę grupy.
- 1.33 Zakład powinien zapewnić, aby zakres, ustalenia i wyniki przeglądu zostały odpowiednio udokumentowane i przedstawione organowi administrującemu, zarządzającemu lub nadzorczemu. Aby zapewnić podejmowanie działań następczych oraz ich dokumentowanie, należy zapewnić odpowiednie informacje zwrotne.

Wytyczna 7 – Zasady

- 1.34 Zakład powinien dopasować wszystkie zasady, których należy przestrzegać w ramach systemu zarządzania, ze sobą oraz z realizowaną strategią biznesową. W każdej ze wspomnianych zasad należy jasno określić co najmniej:
- a) cele, do których realizacji mają przyczynić się odpowiednie zasady;
 - b) zadania, które należy wykonać, oraz osobę lub funkcję odpowiedzialną za ich realizację;
 - c) procesy i procedury sprawozdawcze, które należy zastosować;
 - d) zobowiązanie odpowiednich jednostek organizacyjnych do przekazywania funkcji zarządzanie ryzykiem, funkcji audytu wewnętrznego oraz funkcji

zgodności z przepisami i funkcji aktuarialnej informacji na temat wszelkich faktów o istotnym znaczeniu dla wypełnianych przez nie obowiązków.

- 1.35 W opracowanych zasadach dotyczących kluczowych funkcji zakład powinien określić umiejscowienie tych funkcji w hierarchii struktury zakładu, jak również przysługujące im prawa i uprawnienia.
- 1.36 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny zapewniać spójne wdrażanie polityki w grupie. Ponadto zapewniają one spójność polityki podmiotów grupy z polityką grupy.

Wytyczna 8 – Plany awaryjne

- 1.37 Zakład powinien identyfikować istotne ryzyka, które powinny być objęte planami awaryjnymi, uwzględniając obszary, które uzna za narażające go na zagrożenie, oraz dokonywać regularnego przeglądu, aktualizować i testować te plany awaryjne.

Sekcja 2: Wynagrodzenia

Wytyczna 9 - Zakres zasad dotyczących wynagradzania

- 1.38 W ramach zasad dotyczących wynagradzania zakład powinien zapewnić co najmniej, co następuje:
- a) wypłaty wynagrodzeń nie zagrażają zdolności zakładu do utrzymania odpowiedniej bazy kapitałowej;
 - b) ustalenia w kwestii wynagrodzeń z usługodawcami nie wiążą się z nadmiernym ryzykiem w świetle strategii zarządzania ryzykiem stosowanej w zakładzie.
- 1.39 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej przyjmuje i wdraża zasady dotyczące wynagradzania dla całej grupy. Powinny one uwzględniać kompleksowość i struktury grupy w celu ustalenia, opracowania i wdrożenia spójnych zasad dla całej grupy, zgodnych ze strategiami zarządzania ryzykiem przyjętymi w grupie. Zasady powinny mieć zastosowanie do wszystkich odpowiednich osób w grupie i na poziomie poszczególnych podmiotów.
- 1.40 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny zapewniać:
- a) ogólną spójność zasad grupy dotyczących wynagradzania poprzez zagwarantowanie ich zgodności z wymogami prawnymi zakładów, które są częścią grupy, oraz przez sprawdzanie ich prawidłowego stosowania;

- b) stosowanie przez wszystkie zakłady należące do grupy wymogów w zakresie wynagrodzeń;
- c) zarządzanie istotnym ryzykiem na poziomie grupy powiązanych z kwestiami wynagrodzenia.

Wytyczna 10 - Komitet ds. wynagrodzeń

1.41 Zakład powinien zapewnić taki skład komitetu ds. wynagrodzeń, który umożliwi kompetentną i niezależną ocenę zasad dotyczących wynagradzania i nadzór nad nimi. W przypadku niepowołania komitetu ds. wynagrodzeń organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy powinien wykonywać zadania, które zostałyby powierzone komitetowi ds. wynagrodzeń, w taki sposób, aby unikać konfliktu interesów.

Sekcja 3: Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

Wytyczna 11 – Wymogi dotyczące kompetencji

1.42 Zakład powinien zapewnić, aby osoby, które faktycznie zarządzają zakładem lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji, były „kompetentne”, oraz aby brały one pod uwagę obowiązki przypisane do poszczególnych osób, tak aby zapewnić odpowiedni poziom zróżnicowania kwalifikacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia w celu zagwarantowania, że zakład jest zarządzany i nadzorowany w profesjonalny sposób.

1.43 Członkowie organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego powinni kolektywnie posiadać odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie co najmniej:

- a) rynków ubezpieczeń i rynków finansowych;
- b) strategii i modelu biznesowego;
- c) systemu zarządzania;
- d) analizy finansowej i aktuarialnej;
- e) ram i wymogów prawnych.

Wytyczna 12 – Wymogi dotyczące reputacji

1.44 Podczas oceny reputacji danej osoby zakład powinien rozważyć, czy zgodnie z prawem krajowym upłynął termin przedawnienia odpowiednich przestępstw w sprawach karnych lub innych przestępstw.

Wytyczna 13 – Zasady i procedury dotyczące kompetencji i reputacji

1.45 Zakład powinien ustanowić zasady w zakresie wymogów dotyczących kompetencji i reputacji, uwzględniające co najmniej:

- a) Opis procedury określania stanowisk, które wymagają zawiadomienia, oraz procedury zawiadamiania organu nadzoru;
- b) Opis procedury stosowanej do oceny kompetencji oraz reputacji osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji, zarówno przy rozważaniu możliwości zatrudnienia kandydata na dane stanowisko, jak również na bieżąco;
- c) Opis sytuacji, które dają podstawę do przeprowadzenia ponownej oceny spełnienia wymogów dotyczących kompetencji i reputacji; oraz
- d) Opis procedury stosowanej do oceny umiejętności, wiedzy, doświadczenia oraz etyki zawodowej innych odpowiednich pracowników nieobjętych wymogami art. 42 dyrektywy Wypłacalność II, przeprowadzanej zgodnie z normami wewnętrznymi zarówno przy rozważaniu możliwości zatrudnienia kandydata na dane stanowisko, jak również na bieżąco.

Wytyczna 14 – Outsourcing kluczowych funkcji

1.46 Zakład powinien stosować procedury dotyczące kompetencji i reputacji do oceny osób zatrudnianych przez usługodawcę lub podusługodawcę do celów związanych z wykonywaniem outsourcingowanych kluczowych funkcji.

1.47 Zakład powinien wyznaczyć spośród swoich pracowników osobę ponoszącą ogólną odpowiedzialność za outsourcingowaną kluczową funkcję, która będzie dysponowała odpowiednimi kompetencjami i reputacją oraz posiadała wystarczającą wiedzę i doświadczenie w zakresie outsourcingowanej kluczowej funkcji, aby być w stanie sprawdzać poziom jej świadczenia oraz wyniki osiągane przez usługodawcę. Wyznaczoną osobę uznaje się za osobę ponoszącą odpowiedzialność za kluczową funkcję zgodnie z art. 42 ust. 2 dyrektywy Wypłacalność II, która musi być zgłoszona organowi nadzoru.

Wytyczna nr 15 - Zawiadamianie

1.48 Organ nadzoru powinien wymagać od zakładu co najmniej informacji zawartych w załączniku technicznym⁴, które są przekazywane w formie zawiadomienia.

Wytyczna 16 - Ocena wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez organ nadzoru

1.49 Organ nadzoru powinien ocenić wymogi dotyczące kompetencji i reputacji osób podlegających wymogom zawiadamiania oraz przekazać informacje zwrotne w

⁴ Załącznik techniczny jest dostępny na stronie internetowej EIOPA Publications/EIOPA_Guidelines

tej kwestii danemu zakładowi w odpowiednim terminie od czasu otrzymania kompletnego zawiadomienia.

Sekcja 4: Zarządzanie ryzykiem

Wytyczna 17 – Rola organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego w ramach systemu zarządzania ryzykiem

- 1.50 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu powinien ponosić ostateczną odpowiedzialność za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem, określenie apetytu na ryzyka oraz ustalenie ogólnych limitów tolerancji ryzyka, jak również za zatwierdzanie głównej strategii zarządzania ryzykiem i zasad zarządzania ryzykiem.
- 1.51 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innych zakładach, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej powinien zapewnić efektywne funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem całej grupy. System zarządzania ryzykiem grupy powinien uwzględniać co najmniej:
- a) decyzje strategiczne i zasady zarządzania ryzykiem na poziomie grupy;
 - b) definicję apetytu na ryzyka na poziomie grupy oraz ogólnych limitów tolerancji ryzyka;
 - c) środki służące identyfikacji, pomiarowi, zarządzaniu, monitorowaniu i kontroli ryzyka na poziomie grupy.
- 1.52 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innych zakładach, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej powinien zapewnić zgodność tego rodzaju decyzji strategicznych i zasad ze strukturą grupy, jej wielkością oraz cechami charakterystycznymi podmiotów wchodzących w skład grupy.

Wytyczna 18 – Zasady zarządzania ryzykiem

- 1.53 Zakład powinien ustanowić zasady zarządzania ryzykiem, w których co najmniej:
- a) określono kategorie ryzyka i metody pomiaru ryzyka;
 - b) wyszczególniono, w jaki sposób zakład zarządza każdą kategorią, obszarem ryzyka i potencjalną agregacją ryzyk;
 - c) opisano związek między oceną ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności wskazanych w prospektywnej ocenie własnych ryzyk zakładu (przeprowadzonej na podstawie zasad ORSA), wymogami kapitałowymi

przewidzianymi w odpowiednich przepisach oraz limitami tolerancji ryzyka ustanowionymi przez zakład;

- d) ustanowiono limity tolerancji ryzyka dla wszystkich istotnych kategorii ryzyka zgodnie z ogólnym apetytem na ryzyko;
- e) opisano częstotliwość i zakres przeprowadzanych regularnie testów warunków skrajnych oraz opisano sytuacje, które powodowałyby przeprowadzenie testów warunków skrajnych *ad hoc*.

Wytyczna 19 – Funkcja zarządzania ryzykiem: zadania

1.54 Zakład powinien zobowiązać osoby odpowiedzialne za funkcję zarządzania ryzykiem do przekazywania informacji na temat ryzyka, które zostało uznane za potencjalnie istotne, organowi administrującemu, zarządzającemu lub nadzorcemu. Osoby odpowiedzialne za funkcję zarządzania ryzykiem powinny również przekazywać informacje na temat innych określonych obszarów ryzyka z własnej inicjatywy oraz na wniosek organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego.

Wytyczna 20 – Zasady zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym i ryzykiem związanym z tworzeniem rezerw

1.55 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględniać co najmniej następujące elementy związane z ryzykiem ubezpieczeniowym i ryzykiem związanym z tworzeniem rezerw:

- a) rodzaje i cechy charakterystyczne działalności ubezpieczeniowej, takie jak rodzaj ryzyka ubezpieczeniowego, które zakład jest gotowy zaakceptować;
- b) sposób zapewnienia odpowiedniego poziomu przypisu składki, wystarczającego do pokrycia oczekiwanych odszkodowań i kosztów;
- c) określenie ryzyka związanego ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi zakładu, w tym ryzyka związanego z wbudowanymi opcjami i gwarantowanymi wartościami wykupu w oferowanych produktach;
- d) zakres, w jakim zakład bierze pod uwagę ograniczenia związane z inwestycjami w procesie opracowywania nowego produktu ubezpieczeniowego oraz przy wyliczaniu kwoty składki;
- e) zakres, w jakim zakład bierze pod uwagę reasekurację lub innego rodzaju techniki ograniczania ryzyka w procesie opracowywania nowych produktów ubezpieczeniowych.

Wytyczna 21 – Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym

1.56 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględniać co najmniej następujące elementy związane z ryzykiem operacyjnym:

- a) wskazanie czynników ryzyka operacyjnego, na które zakład jest lub może być narażony, oraz ocena sposobu, w jaki można ograniczyć to ryzyko;

- b) działania podejmowane przez zakład i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym, uwzględniając wspierający je system IT;
- c) limity tolerancji ryzyka ustanowione w odniesieniu do kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego zakładu.

1.57 Zakład powinien stosować procedury służące identyfikowaniu, analizowaniu i raportowaniu zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W tym celu zakład powinien ustanowić system służący do gromadzenia informacji o zdarzeniach związanych z ryzykiem operacyjnym i monitorowania takich zdarzeń.

1.58 Do celów zarządzania ryzykiem operacyjnym zakład powinien opracowywać i analizować odpowiedni zestaw scenariuszy związanych z ryzykiem operacyjnym, stosując co najmniej następujące podejścia:

- a) wystąpienie błędu przy realizacji kluczowego procesu lub błędu pracownika bądź błędu systemu; oraz
- b) wystąpienie zdarzeń zewnętrznych.

Wytyczna 22 – Reasekuracja i pozostałe techniki ograniczania ryzyka – zasady zarządzania ryzykiem

1.59 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględniać co najmniej następujące elementy związane z reasekuracją i innymi technikami ograniczania ryzyka:

- a) wskazanie poziomu transferu ryzyka mieszczącego się w limitach ryzyka określonych przez zakład oraz wybranie najbardziej odpowiednich rozwiązań reasekuracyjnych, biorąc pod uwagę profil ryzyka danego zakładu;
- b) zasady wyboru kontrahentów ograniczających ryzyko oraz procedur oceny i monitorowania wiarygodności kredytowej i zróżnicowania kontrahentów reasekuracyjnych;
- c) procedury oceny efektywnego poziomu transferu ryzyka oraz określenie poziomu ryzyka bazowego;
- d) środki zarządzania płynnością służące rozwiązaniu wszelkich przypadków niedopasowania pomiędzy terminami dokonywania płatności odszkodowań a odzyskami od reasekuratorów.

Wytyczna 23 - Ryzyko strategiczne i ryzyko utraty reputacji

1.60 Zakład powinien zarządzać następującymi sytuacjami, monitorować je i składać sprawozdania w ich sprawie:

- a) aktualna lub potencjalna ekspozycja na ryzyko strategiczne i ryzyko utraty reputacji oraz wzajemne relacje między tymi rodzajami ryzyka a innymi istotnymi rodzajami ryzyka;

- b) kluczowe problemy wpływające na jego reputację, mając na uwadze oczekiwania zainteresowanych stron i wrażliwość rynku.

Wytyczna 24 – Zasady zarządzania aktywami i pasywami

1.61 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględnić przynajmniej następujące elementy związane z zarządzaniem aktywami i pasywami:

- a) opis procedury służącej identyfikacji i ocenie różnych rodzajów niedopasowania między aktywami a pasywami, przynajmniej w zakresie terminów i walut;
- b) opis technik ograniczania ryzyka, z których należy korzystać, oraz wskazanie potencjalnego wpływu odpowiednich technik ograniczania ryzyka na zarządzanie aktywami i pasywami;
- c) opis sytuacji, w których dopuszcza się możliwość celowego niedopasowania aktywów i pasywów;
- d) opis metody stosowanej przy przeprowadzaniu testów warunków skrajnych i testów scenariuszy oraz określenie częstotliwości przeprowadzania tego rodzaju testów.

Wytyczna 25 – Zasady zarządzania ryzykiem inwestycyjnym

1.62 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględnić przynajmniej następujące elementy związane z inwestycjami:

- a) poziom bezpieczeństwa, jakości, płynności, rentowności i dostępności, jaki zakład chce uzyskać w odniesieniu do całego portfela aktywów, oraz sposób, w jaki zamierza to osiągnąć;
- b) jego limity ilościowe dotyczące aktywów i ekspozycji, w tym ekspozycji pozabilansowych, które są ustanowione, aby ułatwić zakładowi osiągnięcie pożądanego poziomu bezpieczeństwa, jakości, płynności, rentowności i dostępności portfela;
- c) poziom dostępności, jaki zakład chce uzyskać w odniesieniu do całego portfela aktywów, oraz sposób, w jaki zamierza to osiągnąć;
- d) kwestie związane z otoczeniem rynku finansowego;
- e) warunki, na których zakład może zastawiać lub pożyczać aktywa;
- f) związek między ryzykiem rynkowym i innymi rodzajami ryzyka w niekorzystnych scenariuszach;
- g) procedurę umożliwiającą przeprowadzenie odpowiedniej wyceny aktywów inwestycyjnych oraz ich weryfikację;
- h) procedury służące monitorowaniu realizacji inwestycji i przeprowadzaniu ich przeglądu w razie konieczności;

- i) opis procedury wyboru aktywów, której zastosowanie leżałoby w najlepszym interesie ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Wytyczna 26 – Zasady zarządzania ryzykiem płynności

1.63 W swoich zasadach zarządzania ryzykiem zakład powinien uwzględniać przynajmniej następujące elementy związane z ryzykiem płynności:

- a) procedurę służącą określeniu poziomu niedopasowania między wpływami środków pieniężnych a wypływami środków pieniężnych, zarówno jeśli chodzi o aktywa, jak i pasywa, uwzględniając oczekiwane przepływy pieniężne z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji, takie jak odszkodowania, rezygnacje lub wykupy;
- b) określenie całkowitego zapotrzebowania płynnościowego w perspektywie krótko- i średnioterminowej, w tym ustalenie odpowiedniego zabezpieczenia przed utratą płynności na wypadek wystąpienia braku płynności;
- c) określenie poziomu i metody monitorowania aktywów płynnych, w tym sposobu ilościowego określania potencjalnych kosztów lub strat finansowych powstałych w konsekwencji wymuszonego upłynnienia;
- d) identyfikację kosztów alternatywnych narzędzi finansowania;
- e) określenie wpływu oczekiwanych nowych rodzajów działalności na sytuację w zakresie płynności.

Sekcja 5: Zasada ostrożnego inwestora i system zarządzania

Wytyczna 27 – Zarządzanie ryzykiem inwestycyjnym

1.64 Zakład nie powinien opierać się wyłącznie na informacjach dostarczanych przez strony trzecie, takie jak instytucje finansowe, podmioty zarządzające aktywami oraz agencje ratingowe. W szczególności, zakład powinien opracować swój własny zestaw kluczowych wskaźników ryzyka dostosowanych do zasad zarządzania ryzykiem inwestycyjnym i strategii biznesowej.

1.65 Podczas podejmowania decyzji inwestycyjnych zakład powinien brać pod uwagę ryzyko związane z inwestycjami, nie zakładając z góry, że poziom ryzyka został w odpowiedni sposób ujęty w wymogach kapitałowych.

Wytyczna 28 – Ocena niestandardowej działalności inwestycyjnej

1.66 Przed zrealizowaniem jakiegokolwiek inwestycji lub podjęciem jakiegokolwiek działalności inwestycyjnej o niestandardowym charakterze zakład powinien przeprowadzić ocenę obejmującą co najmniej:

- a) jego zdolność do zrealizowania inwestycji lub podjęcia działalności inwestycyjnej i zarządzania tą inwestycją lub działalnością;

- b) ryzyko związane szczególnie z daną inwestycją lub działalnością inwestycyjną oraz wpływ tej inwestycji lub działalności inwestycyjnej na profil ryzyka zakładu;
- c) spójność inwestycji lub działalności inwestycyjnej z interesem ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z tytułu ubezpieczenia, ograniczeniami zobowiązań ustanowionymi przez zakład oraz efektywnym zarządzaniem portfelem;
- d) wpływ inwestycji lub działalności inwestycyjnej na jakość, bezpieczeństwo, płynność, rentowność i dostępność całego portfela.

1.67 Zakład powinien mieć procedury, które nakładają na osobę pełniącą funkcję zarządzania ryzykiem obowiązek powiadomienia organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zakładu o znacznym ryzyku lub zmianie profilu ryzyka inwestycji lub działalności inwestycyjnej.

Wytyczna 29 – Bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność portfeli inwestycyjnych

1.68 Zakład powinien dokonywać regularnego przeglądu bezpieczeństwa, jakości, płynności i rentowności całych portfeli oraz monitorować te czynniki, uwzględniając co najmniej:

- a) ograniczenia odpowiedzialności, w tym gwarancje ubezpieczających, a także każdą ujawnioną politykę w sprawie przyszłych świadczeń uznaniowych oraz, w stosownym przypadku, racjonalne oczekiwania ubezpieczających;
- b) poziom i charakter ryzyka, które zakład jest w stanie zaakceptować;
- c) poziom dywersyfikacji całego portfela;
- d) cechy aktywów, w tym:
 - (i) jakość kredytową kontrahentów;
 - (ii) płynność;
 - (iii) wymierność;
 - (iv) trwałość;
 - (v) występowanie i jakość zabezpieczenia albo innych aktywów stanowiących zabezpieczenie aktywów;
 - (vi) dźwignię finansową lub obciążenia;
 - (vii) transze;
- e) wydarzenia, które mogłyby potencjalnie zmienić cechy inwestycji, w tym wszelkie gwarancje, lub wpłynąć na wartość aktywów;
- f) kwestie dotyczące lokalizacji i dostępności aktywów, w tym:
 - (i) brak możliwości przenoszenia aktywów;

- (ii) kwestie prawne w innych krajach;
- (iii) środki walutowe;
- (iv) ryzyko powiernicze;
- (v) nadzabezpieczenie i pożyczki.

Wytyczna 30 - Rentowność

1.69 Zakład powinien wyznaczyć cele zwrotu, które zamierza uzyskać z inwestycji, uwzględniając potrzebę uzyskania trwałego zysku od portfeli aktywów, aby spełnić racjonalne oczekiwania ubezpieczających.

Wytyczna 31 - Konflikty interesów

1.70 Zakład powinien opisać w polityce inwestycyjnej, jak stwierdza i rozwiązuje konflikty interesów wynikające z inwestycji bez względu na to, czy konflikty te dotyczą zakładu czy podmiotu, który zarządza portfelem aktywów. Powinien również dokumentować działania podejmowane w celu rozwiązania takich konfliktów.

Wytyczna 32 – Umowy związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym i umowy związane z wartością indeksu

1.71 Zakład powinien wybierać swoje inwestycje realizowane w ramach umów związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym i umów związanych z wartością indeksu, mając na uwadze najlepszy interes ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, z uwzględnieniem wszelkich ujawnionych celów prowadzonej polityki.

1.72 W przypadku prowadzenia działalności związanej z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, zakład powinien wziąć pod uwagę ograniczenia związane z umowami związanymi z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, w szczególności ograniczenia płynnościowe, i odpowiednio nimi zarządzać.

Wytyczna 33 – Aktywa niedopuszczone do obrotu na regulowanym rynku finansowym

1.73 Zakład powinien wdrażać, zarządzać, monitorować i sprawować kontrolę nad procedurami związanymi z inwestycjami, które nie zostały dopuszczone do obrotu na regulowanym rynku finansowym, lub procedurami związanymi ze złożonymi produktami, których wartość trudno jest oszacować.

1.74 Zakład powinien traktować aktywa dopuszczone do obrotu, ale niebędące przedmiotem obrotu lub będące przedmiotem nieregularnego obrotu w podobny sposób, jak aktywa niedopuszczone do obrotu na regulowanym rynku finansowym.

Wytyczna 34 – Instrumenty pochodne

- 1.75 W przypadku korzystania z instrumentów pochodnych, zakład powinien wdrożyć procedury zgodnie z obowiązującymi zasadami zarządzania ryzykiem inwestycyjnym, aby móc monitorować wyniki tych instrumentów pochodnych.
- 1.76 W przypadku wykorzystywania instrumentów pochodnych w celu ułatwienia efektywnego zarządzania portfelem, zakład powinien wykazać, w jaki sposób przyczyniają się one do poprawy jakości, bezpieczeństwa, płynności lub rentowności całego portfela bez poważnego osłabienia którejkolwiek ze wspomnianych cech.
- 1.77 W przypadku wykorzystywania instrumentów pochodnych w celu ograniczenia ryzyka lub jako techniki ograniczania ryzyka, zakład powinien dokumentować zasadność i wykazywać efektywność transferu ryzyka będącego konsekwencją zastosowania tych instrumentów.

Wytyczna 35 – Sekurytyzowane instrumenty finansowe

- 1.78 W przypadku inwestowania w sekurytyzowane instrumenty finansowe, zakład powinien zapewnić dobre zrozumienie i dostosowanie swoich interesów do interesów jednostki inicjującej lub jednostki sponsorującej.

Sekcja 6: Wymagania w zakresie poziomu środków własnych a system zarządzania

Wytyczna 36 – Polityka zarządzania kapitałem

- 1.79 Zakład powinien opracować politykę zarządzania kapitałem, która obejmuje opis procedur w celu:
- a) zapewnienia, aby pozycje środków własnych, zarówno przy emisji, jak i później, były sklasyfikowane zgodnie z cechami określonymi w art. 71, 73, 75 i 77 rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/35;
 - b) monitorowania emisji pozycji środków własnych w każdej kategorii zgodnie ze średnioterminowym planem zarządzania kapitałem oraz zapewnienia stałego spełniania kryteriów dla odpowiedniej kategorii przed emisją pozycji środków własnych;
 - c) monitorowania braku obciążenia pozycji środków własnych występowaniem porozumień lub transakcji powiązanych lub strukturą grupy, co podważyłoby ich efektywność jako kapitału;
 - d) zapewnienia terminowego rozpoczęcia i zakończenia działań wymaganych lub dopuszczonych w ramach postanowień umownych, ustawowych lub prawnych regulujących pozycję środków własnych;
 - e) zapewnienia możliwości uruchomienia i uruchomienia w odpowiednim terminie uzupełniających pozycji środków własnych, w razie potrzeby;

- f) określenia i udokumentowania wszelkich ustaleń, przepisów lub produktów, które odnoszą się do funduszy wyodrębnionych, oraz zapewnienia przeprowadzenia odpowiednich obliczeń i korekt w ustalaniu kapitałowego wymogu wypłacalności i środków własnych;
- g) zapewnienia ścisłości i jednoznaczności warunków umownych regulujących pozycje środków własnych w związku z kryteriami klasyfikacji w kategoriach;
- h) zagwarantowania, że wszystkie zasady lub uzgodnienia dotyczące dywidend z akcji zwykłych zostaną w pełni uwzględnione w ramach pozycji kapitałowej oraz w ocenie przewidywanych dywidend;
- i) określenia i udokumentowania przypadków, w których wypłaty z pozycji środków własnych z kategorii 1 mogą zostać wstrzymane w sposób uznaniowy;
- j) określenia, udokumentowania i wprowadzenia przypadków, w których wypłaty z pozycji środków własnych muszą być odroczone lub wstrzymane zgodnie z art. 71 ust. 1 lit. l) i art. 73 ust. 1 lit. g) rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/35;
- k) określenia zakresu, w jakim zakład polega na pozycjach środków własnych podlegających środkom przejściowym;
- l) zapewnienia oceny sposobu, w jaki pozycje uwzględnione w środkach własnych podlegających środkom przejściowym funkcjonują w czasie zaburzeń, a zwłaszcza tego, jak pozycje absorbują straty, w razie potrzeby z uwzględnieniem we własnej ocenie ryzyka i wypłacalności.

Wytyczna 37 – Średnioterminowy plan zarządzania kapitałem

- 1.80 Zakład powinien opracować średnioterminowy plan zarządzania kapitałem, który byłby monitorowany przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu, i w którym wzięto by pod uwagę co najmniej:
- a) wszelkie planowane przypadki emisji akcji;
 - b) okres zapadalności pozycji środków własnych, obejmujący zarówno umowne terminy zapadalności, jak i wszelkie przypadki umożliwiające wcześniejszą spłatę lub wykup pozycji środków własnych zakładu;
 - c) rezultat projekcji dokonywanych we własnej ocenie ryzyka i wypłacalności;
 - d) sposób, w jaki każdy przypadek wyemitowania, wykupu lub spłaty bądź inna forma wyceny pozycji środków własnych wpływa na kwestie związane ze stosowaniem limitów kategorii;
 - e) stosowanie zasad podziału zysku oraz ich wpływ na środki własne;
 - f) wpływ zakończenia okresu przejściowego.

Sekcja 7: Kontrola wewnętrzna

Wytyczna 38 – Środowisko kontroli wewnętrznej

- 1.81 Zakład powinien promować znaczenie przeprowadzania odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznych, dopilnowując, aby wszyscy pracownicy zdawali sobie sprawę z roli, jaką odgrywają w systemie kontroli wewnętrznej. Podejmowane działania kontrolne powinny być proporcjonalne do poziomu ryzyka związanego z działalnością i procesów poddawanych kontroli.
- 1.82 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny zapewnić spójne wdrażanie systemów kontroli wewnętrznej w ramach całej grupy.

Wytyczna 39 – Monitorowanie i raportowanie

- 1.83 Zakład powinien ustanowić mechanizmy monitorowania i raportowania funkcjonujące w ramach systemu kontroli wewnętrznej zakładu, które dostarczają organowi administrującemu, zarządzającemu i nadzorczemu informacji o istotnym znaczeniu dla procesu decyzyjnego.

Sekcja 8: Funkcja audytu wewnętrznego

Wytyczna 40 – Niezależność funkcji audytu wewnętrznego

- 1.84 Zakład powinien zapewnić, aby osoba pełniąca funkcję audytu wewnętrznego nie pełniła żadnych funkcji operacyjnych i nie podlegała niedozwolonym wpływom innych funkcji, w tym funkcji kluczowych.
- 1.85 Zakład powinien ustanowić, iż przy przeprowadzaniu audytu wewnętrznego oraz przy ocenianiu i przekazywaniu informacji na temat wyników audytu, funkcja audytu wewnętrznego nie podlega wpływowi organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zakładu, które mogłyby mieć negatywny wpływ na jej niezależność i bezstronność.

Wytyczna 41 – Konflikty interesów w ramach funkcji audytu wewnętrznego

- 1.86 Zakład powinien przyjąć odpowiednie środki w celu obniżenia ryzyka konfliktu interesów.
- 1.87 Zakład powinien zatem dopilnować, aby zatrudnieni wewnętrznie audytorzy nie przeprowadzali audytu działań lub funkcji, które wykonywali lub pełnili wcześniej w czasie objętym audytem.

Wytyczna 42 – Zasady dotyczące audytu wewnętrznego

- 1.88 Zakład powinien posiadać zasady dotyczące audytu wewnętrznego, które obejmują co najmniej następujące elementy:

- a) warunki, które należy spełnić, aby móc zwrócić się do funkcji audytu wewnętrznego o wyrażenie jej opinii w danej kwestii lub o udzielenie wsparcia, bądź też o wykonanie innego rodzaju zadań dodatkowych;
- b) w odpowiednich przypadkach, regulacje wewnętrzne określające procedury, których osoba odpowiedzialna za funkcję audytu wewnętrznego jest zobowiązana przestrzegać przed przekazaniem odpowiednich informacji krajowemu organowi nadzoru; oraz
- c) w odpowiednich przypadkach, kryteria rotacji zadań pracowników.

1.89 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny zapewnić, aby zasady przeprowadzania audytu na poziomie grupy opisywały, w jaki sposób funkcja audytu wewnętrznego:

- a) koordynuje działania grupy w zakresie przeprowadzania audytu wewnętrznego;
- b) zapewnia zgodność z wymogami dotyczącymi audytu wewnętrznego na poziomie grupy.

Wytyczna 43 – Plan audytu wewnętrznego

1.90 Zakład powinien dopilnować, aby plan audytu wewnętrznego:

- a) opierał się na metodycznej analizie ryzyka, z uwzględnieniem wszystkich działań i pełnego systemu zarządzania, a także oczekiwanego rozwoju działalności i innowacji;
- b) obejmował wszystkie istotne działania, które należy poddać przeglądowi w rozsądnym czasie.

Wytyczna 44 – Dokumentacja audytu wewnętrznego

1.91 Zakład powinien prowadzić rejestr prac, aby umożliwić ocenę skuteczności pracy funkcji audytu wewnętrznego oraz udokumentować audyty w sposób pozwalający prześledzić przeprowadzone audyty i przyjęte ustalenia.

Wytyczna 45 – Zadania funkcji audytu wewnętrznego

1.92 Zakład powinien wprowadzić wymóg, aby w sprawozdaniu funkcji audytu wewnętrznego dla organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zawarty był przewidywany okres na wyeliminowanie niedociągnięć i przekazanie informacji o zastosowaniu się do wcześniejszych zaleceń audytu.

Sekcja 9: Funkcja aktuarialna

Wytyczna 46 – Zadania funkcji aktuarialnej

- 1.93 Zakład powinien podjąć odpowiednie środki służące do zarządzania potencjalnym konfliktem interesów w przypadku, gdyby zakład zdecydował się poszerzyć zakres zadań i działań realizowanych przez funkcję aktuarialną o inne zadania i działania nieprzypisane wprost funkcji aktuarialnej.
- 1.94 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny zobowiązać funkcję aktuarialną do wydania dodatkowej opinii na temat zasad reasekuracji i programu reasekuracji dla całej grupy.

Wytyczna 47 – Koordynacja wyliczania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

- 1.95 Zakład powinien wymagać, aby funkcja aktuarialna wskazywała wszelkie przypadki niezgodności z wymogami ustanowionymi w art. 76–83 dyrektywy Wypłacalność II dotyczącymi wyliczania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i proponowała stosowne korekty.
- 1.96 Zakład powinien nałożyć na funkcję aktuarialną wymóg wyjaśnienia wszelkich istotnych skutków zmiany danych, metodologii lub założeń między datami wyceny w stosunku do kwoty rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Wytyczna 48 – Jakość danych

- 1.97 Zakład powinien wymagać, aby funkcja aktuarialna przeprowadzała ocenę zgodności danych wewnętrznych i zewnętrznych wykorzystywanych do wyliczania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z normami w zakresie jakości danych określonymi w dyrektywie Wypłacalność II. W odpowiednich przypadkach funkcja aktuarialna przedstawia zalecenia dotyczące wewnętrznych procedur służących poprawie jakości danych w celu zagwarantowania, że zakład będzie w stanie spełnić odpowiedni wymóg przewidziany w dyrektywie Wypłacalność II.

Wytyczna 49 – Porównanie z doświadczeniem

- 1.98 Zakład powinien zapewnić, aby osoba pełniąca funkcję aktuarialną przekazywała organowi administrującemu, zarządzającemu lub nadzorczemu informacje na temat wszelkich istotnych odchyłeń od rzeczywistych doświadczeń zgodnie z najlepszym oszacowaniem. W sprawozdaniu należy przedstawić przyczyny odchyłeń oraz, w stosownych przypadkach, zaproponować zmiany założeń i zmiany modelu wyceny w celu poprawy wyliczenia najlepszego oszacowania.

Wytyczna 50 – Zasady dotyczące przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia oraz umów reasekuracji

- 1.99 Zakład powinien wymagać, aby funkcja aktuarialna, przedstawiając swoją opinię dotyczącą zasad przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia oraz umów

reasekuracji, brała pod uwagę powiązania między nimi a poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Wytyczna 51 – Funkcja aktuarialna zakładu stosującego model wewnętrzny objęty procesem przedaplikacyjnym

1.100 Zakład powinien wymagać, aby funkcja aktuarialna wносиła wkład w zakresie określenia ryzyk w zakresie swoich kompetencji. Ponadto, funkcja aktuarialna powinna wnosić wkład w odniesieniu do tego, w jaki sposób są ustalane zależności pomiędzy tymi ryzykami, a także zależności pomiędzy tymi ryzykami oraz pozostałymi ryzykami.

Sekcja 10: Wycena aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wytyczna 52 – Wycena aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

1.101 W polityce i procedurach wyceny aktywów i zobowiązań zakład powinien uwzględnić co najmniej następujące elementy:

- a) metodologię i kryteria używane do oceny rynków aktywnych i nieaktywnych;
- b) wymogi w celu zapewnienia odpowiedniej dokumentacji procesu wyceny oraz powiązanych kontroli, w tym tych dotyczących jakości danych;
- c) wymogi dotyczące dokumentacji stosowanych zasad wyceny w odniesieniu do:
 - (i) ich koncepcji i sposobu ich wdrażania;
 - (ii) adekwatności danych, parametrów i założeń;
- d) procesu niezależnego przeglądu i weryfikacji zasad wyceny;
- e) wymogi dotyczące regularnych sprawozdań dla organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego w kwestiach związanych z zarządzaniem w zakresie wyceny.

Wytyczna 53 – Procedury kontroli jakości danych

1.102 Zakład powinien wdrożyć procedury kontroli jakości danych, aby określić niedociągnięcia oraz mierzyć, monitorować i dokumentować jakość danych, a także zarządzać nią. Procedury te powinny obejmować:

- a) kompletność danych;
- b) adekwatność danych zarówno ze źródeł wewnętrznych, jak i ze źródeł zewnętrznych;
- c) niezależny przegląd i weryfikację jakości danych.

1.103 Polityka i procedury wdrożone przez zakład powinny uwzględniać potrzebę okresowego przeglądu danych rynkowych oraz danych używanych do wyceny w stosunku do alternatywnych źródeł i doświadczeń.

Wytyczna 54 – Dokumentacja przy stosowaniu alternatywnych metod wyceny

1.104 W przypadku używania alternatywnych metod wyceny zakład powinien dokumentować:

- a) opis metody, cel, kluczowe założenia, ograniczenia i wyniki;
- b) okoliczności, w których metoda nie działałaby skutecznie;
- c) opis i analizę procesu wyceny oraz kontrole powiązane z metodą;
- d) analizę niepewności wyceny powiązanej z metodą;
- e) opis procedur weryfikacji historycznej wyników oraz, w miarę możliwości, porównanie z porównywalnymi modelami lub innymi punktami odniesienia, które należy przeprowadzić po raz pierwszy w momencie wprowadzenia metody wyceny, a następnie w sposób regularny;
- f) opis używanych programów lub narzędzi.

Wytyczna 55 - Niezależny przegląd i weryfikacja metod wyceny

1.105 Zakład powinien dopilnować, aby niezależny przegląd metody wyceny zgodnie z art. 267 ust. 4 lit. b) rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/35 nastąpił przed wprowadzeniem nowej metody lub istotną zmianą, a następnie aby był przeprowadzany regularnie.

1.106 Zakład powinien określić częstotliwość przeglądu zgodnie ze znaczeniem metody dla procesów podejmowania decyzji i zarządzania ryzykiem.

1.107 Zakład powinien stosować te same zasady przeprowadzania niezależnego przeglądu i weryfikacji zarówno metod lub modeli wyceny opracowanych wewnątrz, jak i metod lub modeli komercyjnych.

1.108 Zakład powinien wprowadzić procesy raportowania o wynikach niezależnego przeglądu i weryfikacji, a także o zaleceniach dotyczących działań naprawczych na odpowiednim szczeblu kadry zarządzającej zakładu.

Wytyczna 56 – Nadzór prowadzony przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy albo inne osoby, które faktycznie zarządzają zakładem

1.109 Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy albo inne osoby, które faktycznie zarządzają zakładem, powinny być w stanie wykazać ogólne zrozumienie zasad wyceny oraz niepewności związanej z procesem wyceny, aby umożliwić odpowiedni nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem dotyczącym wyceny.

Wytyczna 57 – Wniosek organu nadzoru do zakładu o przeprowadzenie niezależnej wyceny zewnętrznej lub weryfikacji

1.110 Organ nadzoru powinien rozważyć zwrócenie się do zakładu z wnioskiem o przeprowadzenie niezależnej wyceny lub weryfikacji co najmniej wtedy, gdy istnieje ryzyko błędów w wycenie istotnych aktywów lub zobowiązań, które mogą mieć poważne konsekwencje dla wypłacalności zakładu.

Wytyczna 58 – Niezależność eksperta zewnętrznego

1.111 Zakład powinien być w stanie wykazać organowi nadzoru, że wycenę zewnętrzną lub weryfikację przeprowadzili niezależni eksperci o odpowiednich kompetencjach zawodowych, z należytą starannością i odpowiednim doświadczeniem.

Wytyczna 59 – Informacje, które należy dostarczyć organowi nadzoru w sprawie wyceny zewnętrznej lub weryfikacji

1.112 Zakład powinien dostarczyć organowi nadzoru wszystkie odpowiednie informacje na temat oceny zewnętrznej lub weryfikacji. Informacje powinny obejmować co najmniej pisemną opinię ekspertów na temat wyceny odpowiedniego elementu aktywów lub zobowiązań.

Sekcja 11: Outsourcing

Wytyczna 60 – Podstawowe i ważne funkcje i czynności operacyjne

1.113 Zakład powinien określać i udokumentować, czy funkcja lub czynność podlegająca outsourcingowi jest funkcją lub czynnością podstawową lub ważną, biorąc pod uwagę, czy dana funkcja lub czynność jest istotna dla działalności zakładu tj. nie byłby on w stanie świadczyć swoich usług na rzecz ubezpieczających, jeżeli nie byłaby ona wykonywana.

Wytyczna 61 – Przyjmowanie ryzyka do ubezpieczenia (underwriting)

1.114 W przypadku pośrednika ubezpieczeniowego niebędącego pracownikiem zakładu, upoważnionego do przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia lub ustalania odszkodowań w imieniu zakładu ubezpieczeń i na jego rachunek, zakład powinien zobowiązać takiego pośrednika do zapewnienia zgodności prowadzonej przez niego działalności z wymogami w zakresie outsourcingu.

Wytyczna 62 – Outsourcing wewnątrzgrupowy

1.115 W przypadku outsourcingu podstawowych lub ważnych funkcji lub czynności w ramach grupy, zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny dokumentować, które funkcje zostały przypisane do poszczególnych podmiotów prawnych, oraz dopilnować, aby tego rodzaju umowy nie wpłynęły negatywnie na zdolność zakładu do wykonywania kluczowych funkcji.

Wytyczna 63 – Spisane zasady dotyczące outsourcingu

1.116 Zakład, który korzysta z outsourcingu lub rozważa możliwość skorzystania z outsourcingu, powinien uwzględnić w opracowywanych przez siebie zasadach podejście i procedury dotyczące outsourcingu od momentu zawarcia do momentu rozwiązania umowy. Powinny one obejmować w szczególności:

- a) proces klasyfikowania funkcji lub czynności jako ważnej lub podstawowej;
- b) sposób wyboru usługodawcy oferującego usługi o odpowiedniej jakości, a także jak często przeprowadzana jest ocena wypełniania przez niego jego obowiązków oraz uzyskiwanych wyników;
- c) szczegółowe informacje, które powinny znaleźć się w pisemnej umowie z usługodawcą, z uwzględnieniem wymogów ustanowionych w rozporządzeniu delegowanym Komisji 2015/35;
- d) plany awaryjne związane z prowadzoną działalnością, w tym strategię wyjścia dotyczące podstawowych lub ważnych funkcji lub czynności podlegających outsourcingowi.

Wytyczna 64 – Pisemne zawiadomienie organu nadzoru

1.117 W pisemnym zawiadomieniu skierowanym do organu nadzoru i dotyczącym outsourcingu wszelkich podstawowych lub ważnych funkcji lub działań zakład powinien umieścić opis zakresu i przyczyny outsourcingu oraz nazwę usługodawcy. Jeżeli outsourcing dotyczy kluczowej funkcji, należy również dodać nazwisko osoby odpowiedzialnej za funkcję lub działania objęte outsourcingiem po stronie usługodawcy.

Sekcja 12: Szczegółowe wymogi dla grup w zakresie zarządzania

Wytyczna 65– Odpowiedzialność za ustanowienie wewnętrznych wymogów dotyczących zarządzania

1.118 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny ustanowić odpowiednie wewnętrzne wymogi dotyczące zarządzania obowiązujące wszystkich członków grupy i dostosowane do jej struktury, rodzaju prowadzonej przez nią działalności oraz ryzyka, na jakie narażona jest grupa i powiązane z nią podmioty, oraz opracować odpowiednią strukturę i sposób organizacji systemu zarządzania ryzykiem na poziomie grupy, dokonując wyraźnego podziału zakresu odpowiedzialności pomiędzy wszystkie podmioty wchodzące w skład grupy.

1.119 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej nie powinny ograniczyć zakresu odpowiedzialności organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego jakiegokolwiek podmiotu wchodzącego w skład grupy.

Wytyczna 66 – System zarządzania na poziomie grupy

1.120 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny:

- a) opracować odpowiednie i skuteczne narzędzia, procedury oraz określić zakres obowiązków i odpowiedzialności, aby móc sprawować nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem i systemem kontroli wewnętrznej na poziomie poszczególnych podmiotów i kierować tymi systemami;
- b) ustanowić strukturę raportowania grupy, a także opracować wydajne systemy zapewniające zarówno oddolny, jak i odgórny przepływ informacji w ramach grupy;
- c) gromadzić i przekazywać wszystkim podmiotom wchodzącym w skład grupy ubezpieczeniowej informacje na temat narzędzi wykorzystywanych do identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania wszystkich czynników ryzyka, na które narażona jest grupa; oraz
- d) brać pod uwagę interesy wszystkich podmiotów należących do grupy oraz uwzględniać sposób, w jaki interesy te przyczyniają się do realizacji wspólnego celu grupy rozumianej w perspektywie długoterminowej.

Wytyczna 67 – Czynniki ryzyka wywierające istotny wpływ na poziomie grupy

1.121 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny uwzględnić w stosowanym przez siebie systemie zarządzania ryzykiem czynniki ryzyka występujące zarówno na poziomie poszczególnych podmiotów, jak i na poziomie grupy, a także ich wzajemne powiązania, w szczególności:

- a) ryzyko reputacji oraz ryzyko związane z transakcjami przeprowadzanymi wewnątrz grupy, jak również koncentracja ryzyka, w tym ryzyko zarażenia, na poziomie grupy;
- b) zależności między czynnikami ryzyka związanymi z prowadzeniem działalności za pośrednictwem różnych podmiotów podlegających różnym jurysdykcjom;
- c) ryzyko związane z jednostkami zlokalizowanymi w państwach trzecich;
- d) ryzyko związane z nieregulowanymi podmiotami; oraz
- e) ryzyko związane z innymi podmiotami objętymi regulacją.

Wytyczna 68 – Koncentracja ryzyka na poziomie grupy

1.122 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa

o działalności mieszanej powinny dopilnować, aby istniały procedury i procesy do określania, pomiaru, monitorowania i raportowania koncentracji ryzyka oraz zarządzania nimi.

Wytyczna 69 – Transakcje wewnątrzgrupowe

1.123 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny dopilnować, aby system zarządzania ryzykiem grupy i poszczególnych zakładów zawierał procesy i procedury raportowania w celu określenia, pomiaru, monitorowania i raportowania transakcji międzygrupowych, w tym istotnych i szczególnie istotnych transakcji wewnątrzgrupowych, o których mowa w dyrektywie Wypłacalność II, oraz zarządzania nimi.

Wytyczna 70 – Zarządzanie ryzykiem grupowym

1.124 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny wspierać w ramach stosowanego przez siebie systemu zarządzania ryzykiem na poziomie grupy poprzez odpowiednie procesy i procedury identyfikację, mierzenie, zarządzanie, monitorowanie i przekazywanie informacji na temat ryzyka, na jakie narażona jest lub może być grupa oraz poszczególne podmioty wchodzące w jej skład.

1.125 Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej powinny upewnić się, że struktura i sposób organizacji systemu zarządzania ryzykiem grupy nie ograniczają prawnej zdolności zakładu do wywiązywania się z ciężących na nim zobowiązań prawnych, regulacyjnych i umownych.

Zgodność i zasady sprawozdawczości

1.126 Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na mocy art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EIOPA, a właściwe organy i instytucje finansowe podejmą wszelkie starania w celu przestrzegania wytycznych i zaleceń.

1.127 Właściwe organy, które przestrzegają lub zamierzają przestrzegać niniejszych wytycznych powinny w odpowiedni sposób włączyć je w swój system regulacyjny lub system nadzoru.

1.128 Właściwe organy mają dwa miesiące od wydania przetłumaczonej wersji niniejszych wytycznych na potwierdzenie EIOPA, czy przestrzegają lub zamierzają ich przestrzegać, wraz z podaniem powodów ich nieprzestrzegania.

1.129 W przypadku braku odpowiedzi w tym terminie właściwe organy zostaną uznane za nieprzestrzegające wymogów sprawozdawczości i zostanie to uwzględnione w sprawozdaniu.

Przepisy końcowe dotyczące przeglądów

1.130 Niniejsze wytyczne podlegają przeglądowi przez EIOPA.